

Ο ΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΦΑΛΑΡΙΔΟΣ*

Φάλαρις ἦτο τέκνον ἐπιφανοῦς οἰκογενείας τοῦ Ἀκράγαντος, τῆς ἐπισήμου καὶ πλουσίας πόλεως τῶν νοτίων παραλίων τῆς ἀρχαίας Σικελίας. Ἐζησε δὲ κατὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα π. Χ. Ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς νεοτητος αὐτοῦ διεκρίθη ἐπὶ πλούτῳ, ἀνδρείᾳ καὶ πανουργίᾳ καὶ ἀνεδείχθη τύραννος τῶν Ἀκραγαντίνων. Ἰστορεῖται μάλιστα, ὅτι πρός τοῦτο συνετέλεσε πολὺ καὶ ὁ γάμος του, διότι ἔλαβεν, ὡς γυναικα, τὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀκραγαντίνων Τιμοκράτους, ὅστις τὴν διεξεύχθη καὶ ἐντεῦθεν ἀπέκτησεν ὁ Φάλαρις οὐκ ὀλίγην πολιτικὴν δύναμιν.

Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἴστορίας περὶ τῶν βιογραφικῶν αὐτοῦ λεπτομερειῶν ἐπεσκίασεν ἡ κακοῦργος φύσις καὶ ὁ θηριώδης χαρακτήρος του. Ὁ Φάλαρις εἶνε γνωστός ἐν τῇ ἴστορίᾳ, ὡς διαβόητος ἐπὶ ὠμότητι καὶ ἀπανθρωπίᾳ τύραννος. Τόσον ἦτο δὲ ἀπαίσιον τὸ ὄνομά του, ὥστε εἶχε καταστῆ σύνθημα τρόμου καὶ φρίκης καὶ οὐδέποτε καὶ αὐτοὶ οἱ παῖδες τῶν Ἀκραγαντίνων ἀνέφερον αὐτὸς εἰς τοὺς ὕμνους των κατὰ τὰ συμπόσια. Ἡ φήμη του ἦν ἐπάρατος καὶ τρομερά.

Τὸ φοβερώτερον ὅμως, ἔξ οὐ τὸ ὄνομά του παρεδόθη εἰς τὴν ἀπέχθειαν, τὸ μῆσος καὶ τὰς ἀράς τῶν αἰώνων, εἶνε ὁ πολύκοτος καὶ διαβόητος χαλκοῦς ταῦρος του.

Τὸν ταῦρον αὐτὸν, ὥραῖν τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφὴν καλλιτέχνημα, ἐπενόησε καὶ κατεσκεύασε δι' αὐτὸν ὁ Ἀθηναῖος χαλκοπλάστης Περίλαος, καλὸς τεχνίτης, ἀλλὰ καὶ κακὸς ἀνθρωπος. Ὁτε δὲ τὸν προσέφερεν εἰς τὸν Φάλαριν, ὁ τύραννος, θαυμάσας τὴν ἔξοχον τέχνην, διότι μόνον κίνησις καὶ μυκηθμὸς ἔλειπον διὰ νὰ φαίνεται ἔμψυχος, ηὑχαριστήθη εἰς ἄκον καὶ ἀντήμειψε τὸν καλλιτέχνην πλουσιοπαρόχως.

* Πηγαί. Δουκιανὸς Φάλαρις α—β. Παπαρρηγ. Γεν. Ἰστορία 98. Ραγκαβῆς Ἀρχαιολ. Λεξικόν. Σχόλια Πιεράρου Πυθ. Α. 185—8.

Τὸν θαυμασμὸν δῆμως αὐτὸν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ Φαλάριδος διεδέχθη ἔκτακτος καὶ ἀπερίγραπτος ἔκπληξις, ὅτε ὁ Περίλαιος τῷ ἀπεκάλυψε παράδοξον μυστικὸν τῆς τέχνης του. Ἡνοίξε τὰ νῶτα τοῦ ταύρου, καὶ ἐγνώρισε τῷ τυράννῳ, ὅσάκις θέλῃ νὰ βασανίζῃ καὶ θανατώνῃ ἀνθρώπους, νὰ τὸν ἐγκλείῃ εἰς τὸ μηχάνημα αὐτό, νὰ προσθέτῃ εἰς τοὺς δώθωνας τοῦ ταύρου αὐλοὺς καὶ εἴτα ν' ἀνάπτη πῦρ ὑπὸ τὴν κοιλίαν του. Τὸ μηχάνημα ἦτο σατανικώτατον καὶ πρωτάκουστον εἰς τὴν ἔμπνευσιν κακούργημα. Ό εἰς αὐτὸν ἐγκλειόμενος ἐψήνετο βαθμηδὸν ἐκ τοῦ ἔκπυρου μένου χαλκοῦ, ἐβόα καὶ ὀδύρετο σπαρακτικώτατα, αἱ δὲ κραυγαὶ του διὰ τῶν αὐλῶν καθίσταντο θρηνώδεις μυκηθμοὶ καὶ ώμοιάζον πρὸς τὰς φωνὰς τοῦ μυκωμένου ταύρου.

Ο Φάλαρις ηύφραίνετο ἐξ αὐτῶν πολύ. 'Αλλ' ἡ θηριώδης ψυχὴ του ἔσχε πρωτίστως ἄλλην ἔμπνευσιν ἀνηκούστου κακουργίας καὶ ἀχαριστίας. Ἐσκέφθη νὰ θανατώσῃ διὰ τοῦ μηχανήματος αὐτοῦ πρὸ παντὸς ἄλλου αὐτὸν τὸν καλλιτέχνην Περίλαιον εἰς ἀμοιβὴν ἀξίαν τῆς ἐφευρέσεώς του. Καὶ δὴ τὸν διέταξε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ταῦρον καὶ μιμηθῇ τοὺς βιωντας καὶ θρηνοῦντας χάριν δοκιμῆς, διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὑποσχέσεων αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς τέχνης του. Ό δυστυχὴς Περίλαιος ἀνύποπτος εἰσῆλθε εἰς τὸν ταῦρον προθύμως χάριν τῆς δοκιμῆς αὐτῆς. 'Αλλ' ὁ Φάλαρις δολίως καὶ θηριώδως τὸν ἐκλεισεν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ διέταξε ν' ἀνάψουν κάτωθεν τοῦ ταύρου πῦρ. Οὕτως ἐδολοφονήθη οἰκτρότατα ὁ τεχνίτης, ὃς πρῶτον θῦμα τῆς ἐφευρέσεώς του ἐποιήθη δὲ διὰ αὐτὸν καὶ τὸ δίστιχον·

«Πρῶτος ἐπὶ τὸν ταῦρον ἐκαίνισεν, δε τὸν ὅλεθρον
Εἶρε, τὸν ἐν χαλκῷ καὶ πυρὶ γιγρόμενον.»

Ο Φάλαρις ἐπλήρωσε τὸν Ἀκραγαντα φρίκης καὶ κακουργιῶν ἐπὶ 16 ἔτη, καθ' ἄ ἐτυράννησεν.

* * *

Ἐπὶ τέλους ὁ ἀστήρ του ἔδυσε καὶ ὑπέστη καὶ αὐτὸς τὴν μοῖραν τῶν τυράννων τοῦ κόσμου. Οἱ Ἀκραγαντῖνοι ἡμέραν τινὰ ἐπανεστάτησαν καὶ τὸν ἐφόνευσαν καὶ ἀπηλλάγησαν τοῦ τέρατος ἐκείνου. Κατὰ τινας δὲ ἐκαυσαν τὸν Φάλαριν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ χαλκίνου ταύρου του.

Τὸν ταῦρον αὐτὸν οἱ Ἀκραγαντῖνοι ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ ἔξαφανισθῇ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς πᾶν ἵχνος αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὸν Λουκιανόν, ὁ ταῦρος αὐτὸς ἀπεστάλη εἰς τοὺς Δελφούς, διὰ νὰ κῆται πάντοτε, ὃς ἀνάθημα καὶ ἐνθύμιον τῆς τέχνης, τῆς ἔμπνεύσεως καὶ τῆς τιμωρίας τοῦ καλλιτέχνου

Περιλάου, ἥ, ὡς λέγει αὐτὸς ὁ συγγραφεύς, «ώς ύπόμνημα τοιῶν τῶν μεγίστων, τέχνης καλλίστης καὶ ἐπινοίας κακίστης καὶ δικαίας κολάσεως. »

(Ἐξ Ἀργούς

Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΝ

ΤΟ ΔΕΙΛΙΝΟΝ

(Ἐργον τοῦ J. A. Muenier